334867 ـ «كىمكى مۇسۇلمان ھالىتىدە ياشانغانلىق دەۋرىگە ئۆتسە يەنى چېچىنغا ئاق كىرسە، بۇ، ئۇ كىشى ئۈچۈن قىيامەت كۈنىدە نۇر بولىدۇ» دېگەن ھەدىس توغرىسىدا

سۇئال

مەن يېگىرمە ئۈچ ياشلىق توي قىلمىغان قىز، مەن ئاخىرقى ۋاقىتلاردا قېيىن شارائىتلارنى بېشىمدىن كەچۈردۈم، ئىككى تال چېچىم ئاقىرىپ قالدى، مەن مۇنداق بىر ھەدىسنى ئوقۇغان «كىمكى مۇسۇلمان ھالىتىدە ياشانغانلىق دەۋرىگە ئۆتسە يەنى چېچىنغا ئاق كىرسە، بۇ، ئۇ كىشى ئۈچۈن قىيامەت كۈنىدە نۇر بولىدۇ» دېگەن بۇ ھەدىسكە كۆرە مەن ياشانغانلىق سۈپەت بىلەن ئەجرىگە ئېرىشتىممۇ؟، چاچنىڭ ئاقىرىشى بەزى ياخشى ئەمەللەر سەۋەبىدىن ئەجىر دەپ ئېتىبارغا ئېلىنامدۇ ياكى پەقەت بېسىم سەۋەبىدىن دەپ قارىلامدۇ؟، يۈقىرىدىكى ھەدىستە ئىسلامدا دەپ بايان قىلىنغاندەك، چېچى ئاقىرىپ ياشانغانلىق نېمىتىگە ئېرىشىش پەقەت مۇسۇلمانلارغا خاس بولامدۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: ئۆمەر ئىبنى ئەبەسە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى مۇسۇلمان ھالىتىدە ياشانغانلىق دەۋرىگە ئۆتسە يەنى چېچىنغا ئاق كىرسە، بۇ، ئۇ كىشى ئۈچۈن قىيامەت كۈنىدە نۇر بولىدۇ.» [تىرمىزى رىۋايىتى 1635–ھەدىس. بۇ ھەدىسنى تىرمىزى: ھەسەن، سەھىھ، غەرىيب دېگەن].

شۇرەھبىيل ئىبنى سەمتتىن قىلىنغان رىۋايەتتە، ئۇ كىشى: ئې كەئەب ئىبنى مۇررە! بىزگە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن ھەدىس سۆزلىگەندە دىققەت قىلغىن، مەن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان: «كىمكى مۇسۇلمان ھالىتىدە ياشانغانلىق دەۋرىگە ئۆتسە يەنى چېچىنغا ئاق كىرسە، بۇ، ئۇ كىشى ئۈچۈن قىيامەت كۈنىدە نۇر بولىدۇ» دەيدۇ. [تىرمىزى رىۋايىتى 1634–ھەدىس. نىسائي رىۋايىتى 3144–ھەدىس. نەسائى "سۇنەنۇل كۇبرا"4–توم 288–بەتتە كەلتۈرگەن. ئىمام ئەھمەد "ئەلمۇسنەد" 29–توم 606–بەتتە: «ئاللاھ يولىدا چېچىنغا ئاق كىرسە» دېگەن لەپزى بىلەن كەلتۈرگەن. ئاللاھ يولىدا دېگەن رىۋايەتكە كۆرە، بۇنىڭ مەنىسى: تائەت–ئىبادەت يولىدا تىرىشچانلىق قىلىپ، جاپا تارتىش سەۋەبىدىن چېچىنغا ئاق كىرسە دېگەن بولىدۇ. لېكىن ئىسلامدا چېچىنغا ئاق كىرسە دېگەن رىۋايەت بۇنىڭغا شاھىد بولىدۇ.

ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇئەنھۇ: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «كىمكى مۇسۇلمان ھالىتىدە ياشانغانلىق دەۋرىگە

ئۆتسه يەنى چېچىغا ئاق كىرسه، بۇ ئۇ كىشى ئۈچۈن قىيامەت كۈنىده نۇر بولىدۇ» دېگەنلىكى ئاڭلىدىم دەيدۇ. [ئىبنى ھىببان رىۋايىتى 2983-ھەدىس. شەيخ شۇئەيىب ئەرناۋۇت "ئىھساننىڭ" تەتقىقاتىدا، بۇ ھەدىسنىڭ ئىسنادىنى كۈچلۈك دېگەن، شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ بۇ ھەدىسنى سەھىھ دەپ "تەلىقاتىل ئىھسان"5-توم 21-بەتته كەلتۈرگەن.

تىيبي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: «ئاللاھ يولىدا چېچىغا ئاق كىرسه» دېگەن سۆزنىڭ مەنىسى: ئاللاھ يولىدا جىھاد بىلەن بولۇپ چاچلىرىغا ئاق كىرسه، ئۇ كىشىگه سۈپەتلەپ بېرەلىگۈدەك ئەجىر-ساۋاپ بولىدۇ، نۇر دېگەن سۆزنى ئېنىقسىز كەلتۈرۈش بۇنى ئىپادىلەيدۇ، (ئىسلامدا) دېگەن سۆزنىڭ ئورنىغا (ئاللاھ يولىدا) دېگەن سۆزنى كەلتۈرۈش بولسا، ئومۇمى سۆزدىن خاس بىر سۆزنى مەقسەت قىلىشتۇر ياكى ئىسلامنى جىھاد دەپ ئاتاشتۇر، چۈنكى جىھاد دېگەن ئىسلامنىڭ ئاساسى ۋە ئەڭ يۇقىرى پەللىسىدۇر". ["مۇشكاتنىڭ شەرھىسى"8-توم 2669-بەت].

شۇنداقتىمۇ، ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغۇچىغا قىلغان خىزمىتىنىڭ كۆپلىكىدىن كاتتا نۇرنىڭ بولىشى، باشقا تائەت-ئىبادەتلەر بىلەن چاچلىرىغا ئاق كىرگەن مۇسۇلمانلارغىمۇ قىلغان ئەمەللىرى ۋە ئىمانى ھېسابى بويىچه نۇر بولىدىغانلىقىغا زىت كەلمەيدۇ، مۇشۇ مەنا بويىچه ئىسلامدا چاچلىرىغا ئاق كىرگەن بارلىق مۇسۇلمانلارنى ئۆز ئېچىگه ئالىدۇ، مۇسۇلمانلاردىن پەقەت ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغانلارغىلا خاس بولمايدۇ، بۇنى مۇنۇ ھەدىس ئىسپاتلايدۇ. ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىسته: «پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ھەقىقەتەن چاچ-ساقالدىن ئاقنى يۇلۇۋېتىشتىن چەكلەپ: بۇ مۇسۇلمانىنىڭ نۇرى دېگەن». [ئىمام ئەھمەد"ئەلمۇسنەد"11-توم550-بەت. تىرمىزى رىۋايىتى 2821-ھەدىس. ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 4202-ھەدىس. تىرمىزى بۇ ھەدىسنى ھەسەن دېگەن].

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىسته، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «چاچ-ساقالدىن ئاقنى يۇلۇۋەتمەڭلار، ئۇ قىيامەت كۈنى نۇر بولىدۇ، ئىسلامدا يەنى تائەت-ئىبادەت بىلەن چېچىغا –ساقىلىغا ئاق كىرگەن كىشى ئۈچۈن ھەر بىر ئاقنىڭ بەدىلىگه بىر ياخشىلىق يېزىلىدۇ، بىر خاتالىق ئۆچۈرۈلىدۇ، بىر دەرىجه كۆتۈرۈلىدۇ». [ئىبنى ھىببان رىۋايىتى 2985-ھەدىس. "ئىھساننى" تەتقىق قىلغۇچى شەيخ شۇئەيىب ئەرنەۋۇت بۇ ھەدىسنىڭ ئىسنادىنى ھەسەن دېگەن. شۇنىڭدەك شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھنىڭ "ئىھسان توغرىسىدا ئېزاھات" ناملىق ئەسىرى 5-توم 22-23-بەتته ھەسەن دېگەن].

مۇبارەكپۇرى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: (ئاقنى يۇلۇشتىن چەكلىدى) دېگەن سۆزدىن، چاچ-ساقالدىن ئاقنى يۇلۇشتىن ئىبارەتتۇر، (بۇ مۇسۇلمانىنىڭ نۇرى) دەپ مۇسۇلمانغا خاس قىلىشتىن، بۇ نۇر ئىنسانىنى مەغرۇرلۇق، نەپسى شەھۋەت ۋە ئىرادىسىزلىكتىن چەكلەيدىغان تەمكىنلىكتىن ئىبارەتتۇر، بۇ ياخشى ئەمەللەرنىڭ نۇرىغا ئىلىپ بارىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇ كىشىنىڭ قەبرىسى نۇرلۇق بولىدۇ، قىيامەتنىڭ قاراڭغۇلۇقىدا ئالدىدا ماڭىدىغان يورۇقلۇق بولىدۇ". ["تۇھپەتۇل ئەھۋەزى" 8-توم 88-بەت].

ئىككىنچى: مۇسۇلمان كىشىنىڭ ياشانغانلىق ۋە ئاجىزلاشقانلىق سەۋەبىدىن ئۆزىگه يەتكەن غەم-قايغۇلارغا دىققەت قىلىشى

كېرەك بولىدۇ، بۇنىڭدا مۇسۇلمانىنىڭ خاتالىقلىرىغا كاپارەت بولىدىغان ياخشىلىقلار بولىدۇ.

ئەتا ئىبنى يەسار ئەبۇ سەئىيد خۇدەرىي ۋە ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلغان ھەدىستە، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «مۇسۇلمانلارغا ئېغىرچىلىق، كېسەل، غەم-قايغۇ ياكى ئەزىيەت ياكى ھەسرەت ھەتتا سانجىلغان تىكەنگە قەدەر ئەزىيەت يېتىپلا قالسا، ئۇنىڭ سەۋەبى بىلەن ئاللاھ تائالا ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى ئۆچۈرىدۇ.» [بۇخارى رىۋايىتى 5641-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 2573-ھەدىس].

مۇسۇلمان مۇشۇنداق ئىشلارغا دۇچ كەلگەن ۋە ياشىنىپ قالغاندا سەۋرچان بولىشى كېرەك، مۇشۇنداق قىلسا، ئۇنىڭغا كاتتا ئەجر-ساۋاپ ۋەدە قىلىنىدۇ. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ تەرجىمىسى: «پەقەت سەۋر قىلغۇچىلارغا ئۇلارنىڭ ئەجرى ھېسابسىز بېرىلىدۇ.» [سۈرە زۇمەر 10-ئايەت].

شەيخ ئابدۇرەھمان سەئدىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "بۇ ئاللاھنىڭ ئازابلىق تەقدىرى بولسىمۇ ئۇنى يامان كۆرمەسلىك، گۇناھ سادىر قىلىشتىن ساقلىنىش، تائەت-ئىبادەتنى ئۆز يولىدا ئادا قىلىشقا تىرىشچانلىق قېلىش قاتارلىق ھەممە ئىشلاردا سەۋر قىلىشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاللاھ تائالا بەندىلىرىدىن سەۋر قىلغۇچىلارغا ھېسابسىز يەنى ساناقسىز ئەجر-ساۋاپ بېرىشكە ۋەدە قىلدى، بۇ پەقەت سەۋرنىڭ ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدىكى ئورنى ۋە پەزىلىتىنى بىلدۈرىدۇ، سەۋرچانلىق ھەممە ئىشقا ياردەم بولىدۇ". ["تەپسىر سەئدىي" 721-بەت].

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.